

Datum: 28.07.2026

Medij: Politika

Rubrika Ekonomija

Autori: J. Petrović Stojanović

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS); Evropska komisija

Napomena:

Površina: 854

Naslov: Vetar i sunce ne mogu da pokriju manjak struje zbog suše

Strana: 1,11

Ветар и сунце
не могу да покрију
мањак струје
због суше
стр. 11

Ветар и сунце не могу да покрију мањак струје због суше

Завршетком хидроелектрана „Бистрица” и „Ђердап 3” наша земља више неће имати потребу да увози електричну енергију, каже за „Политику” професор Никола Рајаковић, председник Савеза енергетичара Србије

Изузетно низак водостај Дунава смањio је производњу струје највеће српске хидроелектране „Ђердап 1” на тек трећини уобичајеног дневног нивоа. Генерални директор ЕПС-а Душан Живковић изјавио је за Ројтерс да, упркос неповољним хидролошким условима и притиску на део електроенергетског система, грађани не треба да брину јер ће снабдевање електричном енергијом бити, пренео је Танјуг.

Низак ниво Дунава утицао је и на друге енергетске објекте у Србији, као што су термоелектране на угља у Костоцу, где је недостатак воде утицао на системе за хлађење, што је довело до мање производње, рекао је Живковић. Упозорио је на даље проблеме који предстоје, али је обећао стабилно снабдевање електричном енергијом нације од око 6,5 милиона становника.

„Нажалост, прогнозе нису ништа боље, а неки сугеришу да ћемо почетком августа имати доток (воде из Дунава) од око 1.500 кубних метара у секунди, што је биолошки минимум. Али нема разлога за бригу, и у тим условима ЕПС ће обезбедити стабилно снабдевање електричном енергијом”, рекао је Живковић.

Када се Србија нађе у оваквој ситуацији, дакле када нема довољно домаћих извора да покрију потрошњу због суше, поставља се питање да ли проблем може да спасе зелена енергија – ветар или сунце, будући да се зелена агенда заговара као будућност у снабдевању. При томе је Србија у децембру 2021. осетила шта значи када нема ни ветра ни сунца да се покрије потрошња, пошто је после првог снега испало шест од осам блокова ТЕНТ у Обреновцу.

Проф. др Никола Рајаковић са Електротехничког факултета, каже за „Политику” да Србија у овом часу мањке из хидропотенцијала и угља не може да надомести чистом енергијом и да је увоз неизбежан.

– Срећа је што летња потрошња струје није на нивоу високе зимске, али без додатних капацитета за производњу енергије из ветра и сунца нећемо моћи да покривамо мањке. Зато је преко потребно оспособити „Бистрицу” и „Ђердап 3”. Планирана реверзибилна хидроелектрана „Бистрица”, када буде готова, имаће укупну инсталисану снагу до 700 мегавата у четири агрегата и служиће за балансирање и складиштење енергије – каже Рајаковић, иначе председник Савеза енергетичара Србије.

„Ђердап 3”, који је сада у фокусу, такође је дугорочно спас за будуће снабдевање струјом јер ће потрошња расти и требале све више енергије. Изградњом „Бистрице” и „Ђердапа”, Србија више не би имала потребе за увозом струје, истиче наш саговорник.

А када је реч о ветру, додаје он, нема још ни 1.000 мегавата, док се из сунца производи око 320 мегавата. Планирано је да до 2030, ако све буде ишло по

плану, наша земља има 2.100 мегавата, то јест највише капацитета у региону.

У изградњи су два велика ветропарка „Црни врх” и „Јасиково” са више од 200 мегавата нових капацитета, чиме ће се наша земља приближити граници од једног гигавата чисте енергије из ветра.

Жељко Марковић, магистар енергетике, слаже се да у овом часу Србија не може мањкове из воде и угља да надомести чистом енергијом.

Саговорници се слажу да је лоше повезивати увоз угља у Србију са зеленом енергијом. Треба знати

стара две деценије, јер су проценили да Европа превише новца троши на фосилна горива.

Од избијања сукоба на Блиском истоку потрошено је више од 50 милијарди евра на увоз горива, што је подстакло инфлацију и раст каматних стопа, а при томе Европа може да уштеди до 260 милијарди евра годишње на увозу фосилних горива. Као решење Европска комисија кроз акциони план предлаже брзу електрификацију која смањује зависност од нестабилних глобалних тржишта, штити грађане од ценових шокова и гради јачу енергетску унију. Циљ је да Европа постане први светски „електроконтиент”, преноси Агенција за енергетику Србије АЕРС.

Одговор на питање како ће план конкретно смањити рачуне за струју грађанима и фирмама када је струја тренутно знатно скупља од гаса, одговарају да ЕК подстиче државе да до 2030. поставе лимит да цена струје сме бити највише 2,5 пута већа од цене гаса за домаћинства, а највише два пута већа за индустрију.

„Ђердап 3” би олакшао функционисање система, повећао флексибилност и лишио Србију свих брига о дневним и сезонским варијацијама потрошње. Такође би потпуно елиминисао повремено преливање воде, односно губитак енергије, на хидроелектранама „Ђердап 1” и „Ђердап 2” у периодима екстремно великих вода, омогућио пружање системских услуга суседним електроенергетским системима и, генерално, смањio би оперативне трошкове производње у нашем систему, потврдио је недавно за „Енергију Балкана” др Слободан Ружић, бивши в. д. министра енергетике.

– Већина наших термоагрегата, због старости, мораће да изађе из погона знатно пре него што, негде између 2050. и 2060. године, нестане угља на нашим коповима. Ту спадају сви агрегати из ТЕ „Колубара” и ТЕ „Морава”, али и ТЕ „Костолац А” и ТЕНТ А, укупне инсталисане снаге 2.227 мегавата.

То су термоагрегати који су одавно одрадили свој животни век (неки и двоструко) и који су за данашње технолошке стандарде врло неефикасни. Њиховим даљим крпљењем и коришћењем за производњу електричне енергије само се арче преостали ресурси угља, одржава се велика емисија угљен-диоксида и, што је најгоре, озбиљно се угрожава сигурност снабдевања електричном енергијом. Дакле, технички, економски и еколошки је потпуно оправдано да сви они изађу из погона до 2040. године. Али ми немамо луксуз да било шта гасимо пре него што јасно дефинишемо како, чиме и када ће се заменити тај капацитет. То нас доводи до треће и најважније поенте овог разматрања динамике гашења старих ТЕ, које мора бити потпуно усклађена са изградњом неопходних замена капацитета, закључује он. **Ј. Петровић Стојановић**

Фото: Никша Ђеђић

да се угљем увози да би се квалитетнији намешао са мање квалитетним домаћим лигнитом за рад термоелектрана. Иначе, производња из угља обезбеђује око 60 до 70 одсто енергије струје, али недостаје око 15 до 20 теравати-сати нове чисте енергије из солара и ветра. Иначе, највећи терет зелене енергије носи хидропотенцијал Србије.

На питање како у датим околностима (а чињеница је да ће лета бити све топлија) бити сигуран у предлог Европске комисије, чији Акциони план за електрификацију предвиђа да се фосилна горива поново замене струјом, Рајаковић каже да је та идеја